

אמונתו של בשר ודם

וַיֵּדַעַת כִּי ה' אֱלֹהֵיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנָּאֵמָן שֶׁמֶר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאַהֲבֵיו וּלְשִׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֶלְפֵי דָוָד: (דברים ז ט).

דברים רבה פרשת עקב פרשה ג

"האל הנאמן" רבותינו אומרים: מאמונתו של בשר ודם אתה יודע מה אמונתו של הקב"ה.¹ מעשה ברבי פנחס בן יאיר שהיה דר בעיר אחת בדרום והלכו אנשים להתפרנס שם.² והיו בידם שתי סאים של שעורים והפקידו אצלו, ושכחו אותם והלכו להם. והיה רבי פנחס בן יאיר זורע אותן בכל שנה ועשה אותן גורן וכונסן.³ אחר שבע שנים הלכו אותם החברים לשם לתבוע אותם ליתן להם. מיד הכיר אותם ר' פנחס בן יאיר, אמר להם: בואו וטלו אוצרותיכם מאצלי! הוי, מאמונתו של בשר ודם אתה יודע אמונתו של הקב"ה.

ושב מעשה בר' פנחס בן יאיר שהלך לעיר אחת והיו העכברים אוכלים בתחומה של אותה העיר. באו ובקשו הימנו.⁴ מה עשה רבי פנחס בן יאיר? אמר להן: למה אין אתם מפרישים מעשרותיכם כראוי? מבקשים אתם שנערוב אתכם שאם אתם מפרישים מעשרותיכם כראוי, אין עכברים אוכלין עוד? אמרו לו: הן. עָרַב אותם והלכו העכברים ולא נראו עוד.⁵

דבר אחר: מעשה באדם אחד שהיה חופר שִׁיחִים לרבים. בתו היתה הולכת בדרך ובאת לעבור בנהר ושטפה. באו ואמרו לו לרבי פנחס: כך הגיע לבתו של פלוני. אמר להם: אי אפשר! כיון שהיה עושה רצונו של הקב"ה במים, אין הקב"ה מאבד את בתו במים! מיד נפלה צוחה בעיר: באתה בתו של פלוני. אמרו רבותינו: כיון שאמר ר' פנחס בן יאיר כך, מיד ירד מלאך והעלה אותה.⁶

מעשה ברבי שמעון בן שטח שלקח חמור אחד מישמעאלי אחד. הלכו תלמידיו ומצאו בו אבן אחת טובה תלויה לו בצוארו. אמרו לו תלמידיו: רבי, "ברכת ה' היא

תעשיר" (משלי י כב).⁷ אמר להם רבי שמעון בן שטח:

אני, חמור לקחתי, אבן טובה לא לקחתי!

הלך והחזיקה לאותו ישמעאלי. וקרא עליו אותו

ישמעאלי: ברוך ה' אלהי שמעון בן שטח. הוי:

מאמונתו של בשר ודם, אתה יודע אמונתו

של הקב"ה, שנאמן לשלם לישראל שכר

המצות שהן עושים. מניין? "ושמרת את

המצוה ואת החוקים ואת המשפטים"

(דברים ז יא), אבל מתן שכרן "והיה עקב

תשמעון" - בעקב אני פורע לכם.⁸

שבת שלום

מחלקי המים

¹ מהאמונה והנאמנות של בני אדם, נוכל ללמוד על האמונה שהקב"ה הוא נאמן כמו שכתוב בפסוק.

² לעבוד או לעסוק בסחורה.

³ שזו באמת חסידות יתירה. יותר ממה שנדרש בהלכה. ראה מסכת בבא מציעא כח ב. כדאי לחפש שם עם אבא ואמא.

⁴ שיעשה משהו לסילוק מכת המכרסמים.

⁵ ויש עוד סיפורים על אנשים שעשו כהוגן ונעשו עשירים (תנחומא פרשת ראה סימן יב) ואנשים שלא עשו בסדר ונעשו עניים (שמות רבה לא יז). כדאי לחפש שם עם אבא ואמא.

⁶ גם את הסיפור הזה אפשר להשוות עם הסיפור בגמרא יבמות קכא ע"ב על בתו של ר' נחוניא. כדאי לקרוא שם עם אבא ואמא.

⁷ קבלת מתנה משמים.

⁸ הגענו, כדרך דרשות רבות לפסוק הפותח את פרשתנו: "עקב תשמעון", הן באמונתו של הקב"ה הנאמן לשלם שכר. אך לא כאן ועכשיו, אלא ב"עקב" - בעתיד. כך גם האדם צריך לנהוג בנאמנות, גם אם השכר והתגמול לא מגיעים מיד. "מה הוא רחום, אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון וכו'" (מדרש ספרי בפרשתנו פ"סקא מט), ללא חשבונות וללא ציפייה לתגמול מיד.